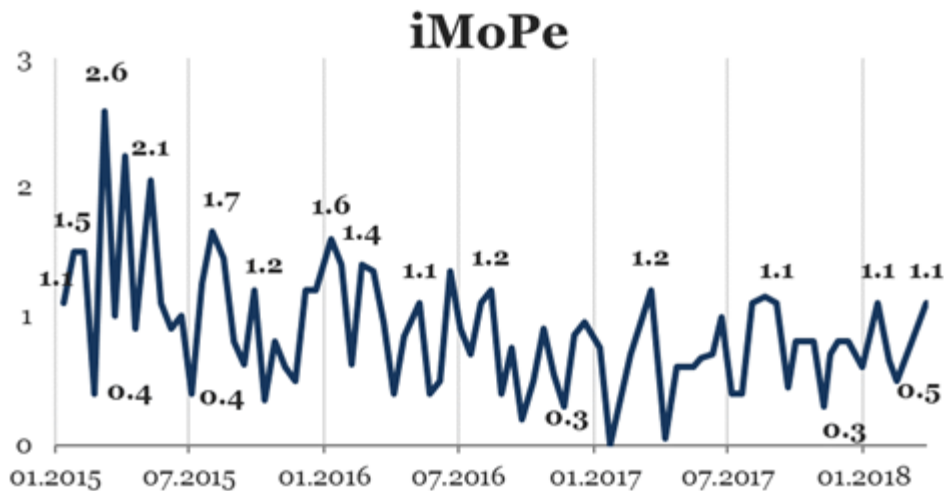

iMoRe №79. Акціонерним товариствам та ТОВкам надали більше гнучкості

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) склав +1.1 бала з 12 по 25 лютого 2018 року (у попередньому раунді індекс дорівнював +0.5 з можливих від -5.0 до +5.0). У цьому періоді позитивні зрушення відбулись у законодавстві, що стосується державних фінансів, монетарної системи та бізнес-середовища. Реформаторських законодавчих змін, які впливають на урядування та енергетику, не було.

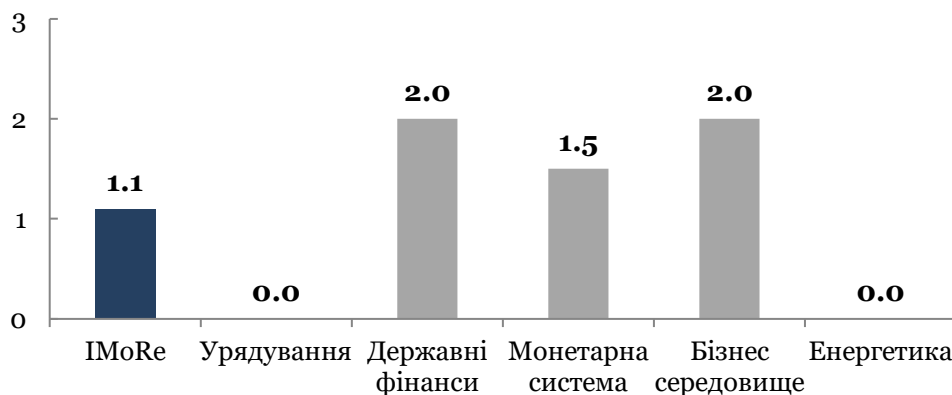
Головні події цього раунду - закон про корпоративні договори, постанова уряду про порядок аналізу видатків бюджету та постанова НБУ про розширення обсягів обов'язкової для оприлюднення інформації.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Головні події випуску

1. Закон про корпоративні договори

У світовій практиці корпоративні договори використовуються для визначення “правил гри” для акціонерів або засновників підприємства. Зокрема, в ньому можуть бути передбачені права та обов’язки власників щодо важливих питань управління підприємством.

В Україні використання корпоративних договорів формально було передбачено законом [“Про акціонерні товариства”](#). Він вказував, що використання такого договору може бути передбачено статутом, що він може покладати на акціонерів додаткові обов’язки, зокрема, щодо участі у загальних зборах, та передбачати відповідальність за його недотримання.

Проте, цієї норми було недостатньо для того, щоб цей інструмент можна було використовувати на практиці. Для того, щоб укласти корпоративний договір, власники [реєстрували підприємства](#) в інших юрисдикціях.

Закон [1984-VIII](#) врегулював використання корпоративних договорів в акціонерних товариствах та запровадив їх для товариств з обмеженою відповідальністю. В корпоративних договорах можуть бути передбачені способи голосування на загальних зборах, обов’язок погоджувати придбання або відчуження частки або акцій, обставини, за яких сторони повинні утримуватися від відчуження часток або акцій, порядок вирішення спорів між власниками.

Корпоративний договір не обов’язково укладається зі всіма учасниками. Юридичний інтернет портал [Протокол](#) надає декілька прикладів використання таких договорів. Корпоративний договір може об’єднати виключно міноритарних акціонерів з метою звернутися до суду з позовом про відшкодування посадовою особою товариства завданих товариству збитків. У такому випадку об’єднання створюється для досягнення 10%-вого порогу володіння часткою капіталу, необхідного для виникнення права на позов. Також корпоративний договір може бути укладено між кількома учасниками для створення мажоритарного «об’єданого учасника». Раніше здійснення такого об’єднання було можливим лише через складну систему фірм-засновників, що обов’язково включала закордонні юрисдикції. До того ж, в корпоративних договорах можна врегулювати потенційні «тупикові ситуації», зокрема коли власники з однаковою кількістю голосів (50/50) мають різні позиції.

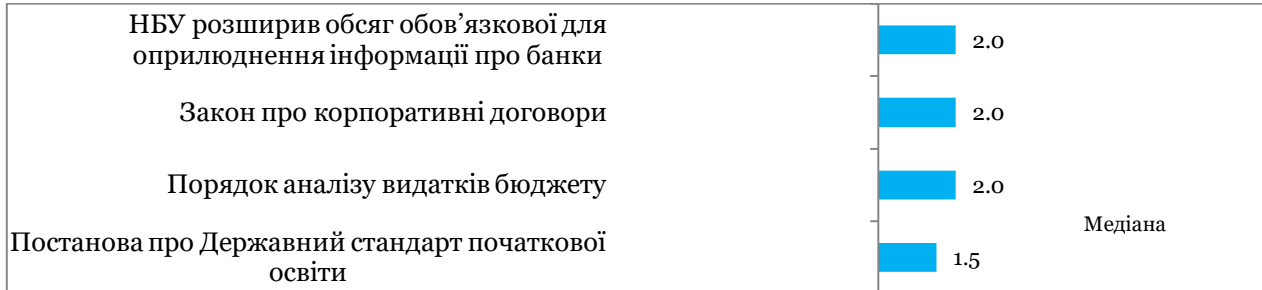
Коментар експерта

“Власники можуть укласти корпоративний договір в доповнення до установчих документів - статуту або засновницького договору. На відміну від статуту, який реєструється у державних органах та відкритий для ознайомлення контрагентами, зміст корпоративних договорів за рішенням сторін може не підлягати розкриттю та бути конфіденційним. Він може укладатися між декількома власниками компанії з метою спільного представлення їх інтересів, запобігання впливу рішень одних на становище інших. Крім засновників, стороною корпоративного договору можуть бути кредитори підприємства. У такому випадку кредитори зможуть впливати на управління підприємством, договір визначатиме інструменти впливу на прийняття рішень.

У середньостроковій перспективі використання корпоративних договорів може стати додатковим інструментом захисту прав власності та сприятиме покращенню умов ведення бізнесу в Україні.”

Тетяна Тищук, VoxUkraine

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

2. Порядок аналізу видатків бюджету

Наразі доцільність видатків державного бюджету оцінюється в процесі планування. Проте, наскільки ефективними виявилися такі видатки, органи влади або громадські організації аналізують лише точково. Системну оцінку видатків ніхто не робить, а отже відсутній зворотній зв'язок щодо ефективності політик, які запроваджує уряд.

Запровадження комплексного та секторального аналізу ефективності та доцільності видатків для 5 пілотних міністерств передбачено [Стратегією реформування](#) системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки. Постанова [КМУ від 21 лютого 2018 р. № 101](#) запускає цей процес у МОНі, Мінагрополітики, Мінсоцполітики, Мінінфраструктури та Мінрегіоні.

Огляд видатків робитимуть спеціально створені робочі групи. Вони аналізуватимуть державну політику у визначених сферах, оцінюватимуть ефективність і доцільність видатків, узгоджуватимуть стратегічні і програмні документи, що діють у цих сферах.

Коментар експерта

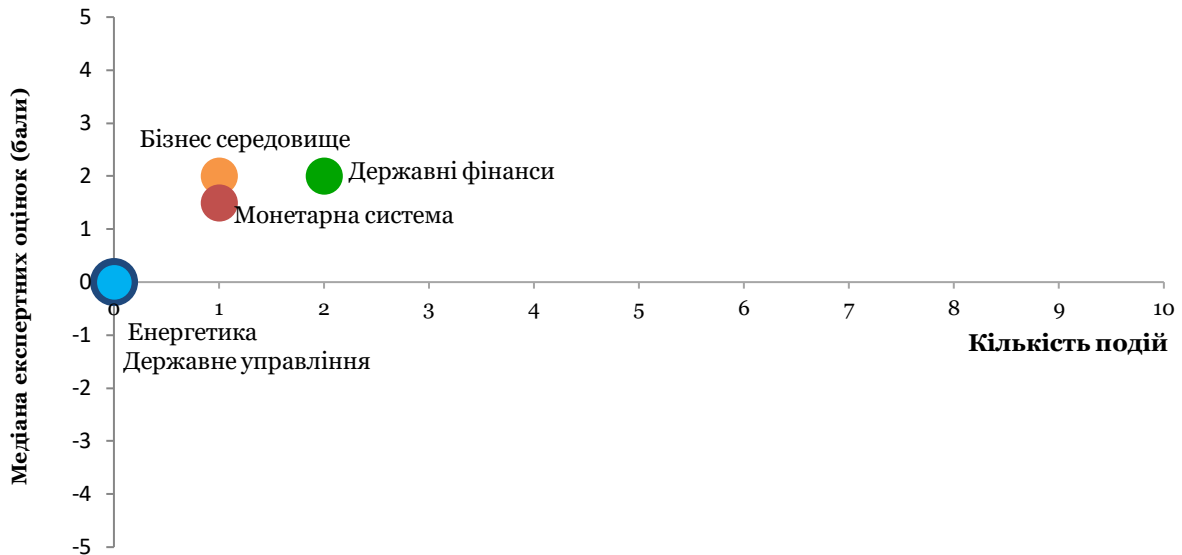
“На сьогодні в Україні основою бюджетування визначено програмно-цільовий метод. Однак в більшості бюджетних програм не визначено чітких і зрозумілих цілей. Ефективність численних бюджетних програм найчастіше ніхто не оцінює, а тому немає чіткого розуміння їх результативності та ефективності. Це призводить до низької ефективності бюджетних видатків та незадовільної якості державної політики.

З огляду на це, запровадження огляду видатків бюджету – є корисним і вчасним заходом для України. Цей інструмент бюджетного аналізу та управління бюджетними коштами покликаний сприяти більшій ефективності бюджетних видатків через перегляд змісту і сенсу бюджетних програм та цілей, які потрібно досягнути при фінансуванні тих чи інших програм.

Результати огляду в розрізі міністерств залежатимуть від методології огляду (її не оприлюднено) і від складу робочих груп. Загальним результатом проведення огляду видатків бюджету має стати оцінка доцільності тих чи інших програм, їх перегляд, визначення ключових показників ефективності, що сприятиме збільшенню ефективності бюджетних коштів та підвищенню якості наданих державою послуг.”

Олександра Бетлій, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

3. Постанова НБУ про розширення обсягів обов'язкової для оприлюднення інформації

В межах пруденційного нагляду банки надають НБУ інформацію щодо економічних (пруденційних) нормативів та складових регулятивного капіталу. Ця інформація публікується на сайті НБУ по банківській системі в цілому.

Згідно з постановою НБУ [№11 від 15 лютого 2018](#), з березня Національний банк розпочне щомісячну публікацію цих показників для кожного окремого банку. Перша публікація зазначених даних у розрізі окремих банків розкриватиме показники за лютий 2018 року. Інформація про ці показники також публікуватиметься банками на власних веб-сайтах. Також банки публікуватимуть на власних веб-сайтах оборотно-сальдові баланси, інформацію про структуру кредитного портфелю у розрізі видів економічної діяльності, а також дані про якість кредитного портфеля.

Коментар експерта

“Зміни приведуть до підвищення прозорості та сприятимуть зменшенню інформаційної асиметрії: коли клієнт нічого не знає про банк, йому важко приймати раціональне рішення. Подолання такої інформаційної асиметрії в цілому має оздоровити взаємовідносини банків, компаній та вкладників. Клієнти знатимуть про обсяги проблемних кредитів, дотримання нормативів НБУ та інші показники фінансової стійкості банків.”

Марія Репко, Центр економічної стратегії

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0.0
Державні фінанси	+2.0
Постанова про Державний стандарт початкової освіти	+1.5
Порядок аналізу видатків бюджету	+2.0
Монетарна система	+1.5
НБУ розширив обсяг обов'язкової для оприлюднення інформації про банки	+2.0
Бізнес середовище	+2.0
Закон про корпоративні договори	+2.0
Енергетика	0.0

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577,
http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

[VoxUkraine](#) - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.